

Ψ, ψ, ψεῖ, τό, άκλιτο, το εικοστό τρίτο γράμμα του ελλ. αλφαβ.· ως αριθμός, $\psi' = 700$, $\psi = 700.000$. Το γράμμα ψ είναι διπλό σύμφωνο, σύνθετο από το χειλικό πῆ ϕ με $\sigma = \pi\sigma, \phi\sigma$ · το γράμμα ψ , που αποδίδεται στον Σιμων., υιοθετήθηκε στην Αθήνα στα χρόνια του άρχοντα Ευκλείδη (Ολυμπ. 94. 2) μαζί με τα γράμματα η, ω, ξ .

ψαίρω, μόνο στον ενεστ. (*ψάω*)· **I.** μτβ., τρίβω, ψηλαφώ, αγγίζω απαλά· *οἶμον αἰθέρος ψαίρει*, αγγίζει, ξύνω ελαφρά τον αέρα, σε Αισχύλ. **II.** αμτβ., κινούμαι ελαφρώς, πάλλομαι, τινάζομαι, θροίζω, σε Λουκ.

ψαιστός, -ή, -όν, ρημ. επίθ. του *ψαίω*, τὰ *ψαιστά* (ενν. πόπανα), γλυκίσματα από κοπανισμένο κριθάρι, που τα χρησιμοποιούσαν στις θυσίες, σε Αριστοφ.

ψαίστωρ, -ορος, ό (*ψάω*), αυτός που αποσπογγίζει, σε Ανθ.

ψακάζω, μέλ. -άσω (*ψακάς*), ψεκάζω, ψιχαλίζω, στάζω, ραίνω, σε Αριστοφ.· απρόσ., *ψακάζει*, ψιχαλίζει.

ψακάς, έπειτα **ψεκάς, -άδος, ή** (*ψάω*)· **I.** κάθε μικρό κομμάτι που αποχωρίζεται διά της τριβής, κόκκος, τεμάχιο, κομμάτι, ψίχουλο· *άργυρίου μηδὲ ψακάς*, δηλ. ούτε κόκκος αργυρίου, σε Αριστοφ.· ως περιληπτικό, *ψάμμου ψεκάς*, κόκκος άμμου, σε Ανθ. **II. 1.** μικρή σταγόνα βροχής· και ως περιληπτικό, ψιχάλα, ψιλή βροχή· *ύσθησαν αἱ Θῆβαι ψακάδι*, σε Ηρόδ.· *ψακάς δὲ λήγει*, οι σταγόνες σταματούν, δηλ. έρχεται καταιγίδα, σε Αισχύλ.· γενικά, βροχή, σε Ευρ.· *ψακάδι φοινίας δρόσου*, με ράντισμα από ματωμένη δροσιά, σε Αισχύλ. **2.** κωμικό όνομα γι' αυτόν που του φεύγει το σάλιο ενώ μιλάει, σε Αριστοφ.

ψαλίδό-στομος, -ον, αυτός που έχει στόμα σαν ψαλίδα, λέγεται για τον κάβουρα, σε Βατραχομ.

ψαλίζω (ψαλίσ), κόβω με ψαλίδι, ψαλιδίζω, σε Βάβρ.

ψάλιον[ῶ], τό, 1. μέρος του χαλινού του ίππου, είδος αλυσίδας κάτω από το σαγόνι του αλόγου, σε Ξεν.· *ψαλίσις ἐδάμασε πώλους*, σε Ευρ. **2.** γενικώς, αλυσίδα, χαλινός, χαλινάρι, σε Αισχύλ.· μεταφ., λέγεται για άνθρωπο, *ψάλιον οἰκετῶν*, στον ίδ. (άγν. προέλ.).

ψάλις, -ίδος, ή, I. ψαλίδι, Λατ. *forfex*, σε Ανθ. **II.** κτίριο με μυτερή πέτρινη σκεπή, θόλος, Λατ. *fornix*, σε Σοφ. (άγν. προέλ.).

ψάλλω, μέλ. *ψάλλω*, αόρ. α' *έψηλα*, παρακ. *έψαλκα* (*ψάω*)· **I.** αγγίζω με δύναμη, μαδών, τραβών, σύρω, αποσπών, σε Αισχύλ.· *τόξου νευρὰν ψάλλω*, τεντώνω χορδή τόξου και την αφήνω να ηχήσει, σε Ευρ.· *βέλος ἐκ κέραος ψάλλω*, ρίχνω βέλος από τόξο με κλαγγή, σε Ανθ.· ομοίως, *σχοῖνος μυτοχαρής ψαλλομένη*, το κόκκινο σχοινί του ξυλουργού, το οποίο τεντώνεται και μετά ξαφνικά αφήνεται, έτσι που να σχηματίσει ερυθρά γραμμή πάνω σε σανίδα, στο ίδ. **II. 1.** χτυπών έγχορδο όργανο με τα δάκτυλα, χωρίς πλήκτρα, σε Ηρόδ., Αριστοφ., Πλάτ. **2.** έπειτα παίζω κιθάρα, σε Κ.Δ.

ψάλμα, τό, μελωδία που παράγεται από έγχορδο όργανο, ψαλμός, σε Ανθ.

ψαλμός, ό, I. δυνατό άγγιγμα ή τέντωμα, τράβηγμα με τα δάχτυλα· *ψαλμός*, λέγεται για τόξο, σε Ευρ. **II. 1.** κυρίως λέγεται για μουσικές χορδές, ήχος άρπας, σε Πίνδ., Αισχύλ. **2.** έπειτα, άσμα που τραγουδιέται με άρπα, ψαλμός, ωδή, ύμνος, άσμα, σε Κ.Δ.

ψαλμο-χάρης, -ές, αυτός που παίρνει χαρά από το παίξιμο της άρπας, της κιθάρας, σε Ανθ.

ψάλτρια, ή (*ψάλλω*), γυναίκα που παίζει άρπα, αρπίστρια, κιθαρίστρια, σε Πλάτ. κ.λπ.

ψάμᾱθος[ψᾱ], ή, 1. ποιητ. μορφή του *ψάμμος*, άμμος, άμμος θάλασσας, σε Όμηρ., Σοφ. κ.λπ.· στον πληθ., *νῆα ἐπὶ ψαμάθοις*, πάνω στην άμμο, σε Όμηρ.

2. παροιμ., λέγεται για πλήθος που δεν μπορεί να μετρηθεί, *ὅσα ψάμαθός τε κόνις τε*, σε Ομήρ. Ιλ.· στον πληθ., κόκκοι άμμου, στο ίδ.

ψάμαθ-ώδης, -ες (εἶδος), = *ψαμμώδης*, αμμώδης, σε Ομηρ. Ὑμν.

ψαμμακόσιοι (όχι *ψαμμοκ-*), **-αι, -α**, κωμ. λέξη σχηματισμένη από τα *ψάμμος*, *έκατόν*, κατά αναλογία των απόλυτων αριθμητικών *διακόσιοι*, *τριακόσιοι* (από τα *δὺς έκατόν*, *τρίς έκατόν*), λέγεται για να δηλώσει πλήθος που δεν μπορεί να μετρηθεί, σε Εύπολ.· με την ίδια σημασία επίσης ο εξογκωμένος τύπος **ψαμμακόσιο-γάργαροι, -αι, -α**, πολλά, αναρίθμητα, σε Αριστοφ.

ψάμμη, Δωρ. **ψάμμα, ή**, = *ψάμμος*, σε Ηρόδ., Αισχύλ.

ψάμμῖνος, -η, -ον (ψάμμος), αυτός που έχει φτιαχτεί από άμμο, αμμώδης, σε Ηρόδ.

ψάμμιος, -α, -ον (ψάμμος), αυτός που βρίσκεται, ακουμπά πάνω στην άμμο, αμμώδης, σε Αισχύλ.

ψαμμίτης[ι], -ου, ό, αυτός που έχει φτιαχτεί από άμμο, αμμώδης, σε Ανθ.

ψάμμος, ή, I. άμμος (από το *ψάω*), σε Ομήρ. Οδ. κ.λπ.· παροιμ., *ψάμμος άριθμόν περιπέφευγεν*, σε Πίνδ. **II.** ή *ψάμμος*, η αμμώδης έρημος της Λιβύης, σε Ηρόδ. (και τα δύο, *ψάμμος* και *ψάμαθος*, μερικές φορές χάνουν το *ψ* και γίνονται *άμμος* και *άμαθος*).

ψαμμ-ώδης, -ες (εἶδος), όμοιος με άμμο, αμμώδης, σε Ηρόδ.

ψάρ, ό, γεν. *ψάρός*, Ιων. **ψήρ**, *ψηρός*, ψαρόνι, ψαροπούλι, ψαροφάγος· λέγεται ότι πετά κατά σμήνη, *ψηρῶν νέφος*, σε Ομήρ. Ιλ.

ψάρός, -ά, -όν (ψάρ), αυτός που μοιάζει με ψαρόνι, δηλ. αυτός που έχει στίγματα, κατάστικτος, γκρίζος· *ψαρός ἵππος*, παρδαλό γκρι (φαιό) άλογο, σε Αριστοφ.

ψαῦσις, -εως, ή, άγγιγμα, χάιδεμα, ψηλάφηση, σε Πλούτ.

ψαύω, μέλ. *ψαύσω*, αόρ. *α΄ έψαυσα*, παρακ. *έψαυκα* — Παθ., αόρ. *α΄ έψαύσθην*, παρακ. *έψαυσμαι* (συγγενές προς το *ψάω*)· **1.** αγγίζω, ακουμπώ, εφάπτομαι, με γεν., *τινός*, σε Ομήρ. Ιλ. κ.λπ.· με δοτ. του οργάνου, στο ίδ.· *χεροῖν έψαυσα πηγῆς*, σε Αισχύλ.· αλλά, *ψαύειν τινί*, αγγίζω ένα πράγμα, σε Πίνδ.· στον Σοφ. με αιτ., *κεῖνος ψαύων τὸν θεόν*, αυτός που προσβάλλει το θεό, σε Αντιγ. 961· αλλά, στο ίδ. 857, *έψαυσας μερίμνας, πατρὸς οἶκτον*, άγγιξε το πεπρωμένο του πατέρα μου, (το *μερίμνας* είναι γεν. και το *οἶκτον* αιτ. κατά παράθεση προς την προηγούμενη πρόταση). **2.** αγγίζω ως εχθρός, απλώνω χέρι πάνω σε, *τινός*, σε Ευρ. **3.** αγγίζω, φθάνω, επιδρώ σε κάτι, *άκρας καρδιάς έψαυσέ μου*, στον ίδ. — Μέσ. επίσης, φθάνω κάτι, λαμβάνω, κερδίζω, σε Πίνδ.

ψάφᾱρίτης[ι], -ου, ό, θηλ. **-ῖτις, -ιδος**, = *ψαφαρός*, σε Ανθ.

ψάφᾱρό-θριξ, -τριχος, ό, ή, αυτός που έχει σκληρές τρίχες ή δασύτριχο περίβλημα, σε Ομηρ. Ὑμν.

ψάφᾱρός, -ά, -όν, Ιων. **ψαφερός, -ή, -όν, (ψάω)**· **1.** αυτός που μετατρέπεται εύκολα σε σκόνη, εύθρυπτος, θρυμματισμένος, σε Αισχύλ., Ανθ.· ή *ψαφαρή*, αμμώδης παραλία, σε Ανθ. **2.** λέγεται για υγρά, αραιός, υδατώδης, στο ίδ.

ψάφᾱρό-χροος, -ον, συνηρ. **-χρους, -ουν**, τραχύς στην επιφάνεια, αιχμηρός, σε Ευρ.

ψάω[ᾱ], ψῆς, ψῆ (όχι *ψᾱς, ψᾱ*), απαρ. *ψῆν*, παρατατ. συνηρ. *έψην*, μέλ.

ψήσω, αόρ. *α΄ έψησα*· **I.** αγγίζω ελαφρά, ψαύω απαλά, τρίβω, κάνω κάτι λείο, ομαλό, πρβλ. **καταψάω**. **II.** αμτβ., διαλύομαι σε σκόνη, εξαφανίζομαι, απομακρύνομαι, σε Σοφ.

ψέ, Δωρ. αντί *σφέ, σφέας*, όπως *ψίν* αντί *σφίν*, σε Θεόκρ.

ψέγω, μέλ. *ψέξω*, αόρ. α' *ἔψεξα*, κατηγορώ, επικρίνω κάποιον, μέφομαι, *τινά*, σε Θεογν. κ.λπ.· *ψέγω τινὰ περί τινος*, κατηγορώ κάποιον για κάτι, σε Πλάτ.· *διά τι*, στον ιδ.· *ἐπί τινι*, σε Ξεν.· επίσης, με σύστ. αιτ., σε Σοφ.· *ἄψέγομεν τὸν Ἑρωτα*, σε Πλάτ. — Παθ., *ἡ ἐπιείκεια οὐ ψέγεται*, δεν κατακρίνεται, σε Θουκ.

ψεδνός, -ή, -όν, αραιός, φαλακρός, λέγεται για τα μαλλιά, σε Ομήρ. Ιλ., Ανθ.· λέγεται για άνθρωπο, φαλακρός, σε Λουκ.

ψεκάζω, **ψεκάς**, μεταγεν. τύποι αντί *ψακάζω*, *ψακάς*.

ψέκτης, -ου, ό (ψέγω), επικριτής, κατήγορος, σε Πλάτ.

ψεκτός, -ή, -όν, ρημ. επίθ., μεμπτός, αυτός τον οποίον μπορεί κάποιος να κατηγορήσει, αξιοκατάκριτος, σε Πλάτ.

φέλιον ή **φέλλιον**, **τό**, βραχιόλι ή κόσμημα του βραχίονα ή της κνήμης, Λατ. *armilla*, σε Ηρόδ., Ξεν.

ψελιο-φόρος, -ον (φέρω), αυτός που φορά βραχιόλια, σε Ηρόδ.

ψελιώω (φέλιον), περιβάλλω σαν βραχιόλι, πλέκομαι γύρω από κάτι, στεφανώνω, *ψελιώω αὐχένα στεφάνοις*, σε Ανθ.

ψελλίζω, μέλ. -ίσω (ψελλός), τραυλίζω στο λόγο, μιλώ με κακή άρθρωση, είμαι βραδύγλωσσος· ομοίως στη Μέσ., σε Πλάτ., Αριστ.

φέλλιον, **τό**, = *φέλιον*.

ψελλισμός, ό, μη ευκρινής προφορά του λόγου· μεταφ., *ποδάγρας ψελλισμός*, αρχή, προμήνυμα ποδάγρας, σε Πλούτ.

ψελλός, -ή, -όν, **I.** αυτός που δεν μπορεί να προφέρει συγκεκριμένα γράμματα ή συλλαβές, τραυλός, ψευδός, σε Αριστ. **II.** Παθ., λέγεται για λέξεις, ακατανόητος, σκοτεινός, δυσνόητος, σε Αισχύλ.

ψευδ-αγγελέω, μέλ. -ήσω, φέρνω ψεύτικες ειδήσεις, σε Αριστοφ.

ψευδ-αγγελία, ή, ψεύτικη είδηση, σε Ξεν.

ψευδ-άγγελος, ό, είμαι αγγελιαφόρος ψευδών ειδήσεων, σε Ομήρ. Ιλ.

ψευδ-άδελφος, ό, ψευδής ή δόλιος αδελφός, ψευτοχριστιανός, σε Κ.Δ.

ψευδ-ἄμάμαξϋς[ἄμ],-υος, ό, νοθευμένο αμπέλι, σε Αριστοφ.

ψευδ-ἄποστολος, ό, ψεύτικος απόστολος, σε Κ.Δ.

Ψευδ-αρτάβας, [ἄ] (ἄρτάβη), κωμ. πλαστό όνομα ενός ψευδο-Πέρση, σε Αριστοφ.

ψευδ-ατράφαξυς[ἄφ],-υος, ή, ψευδής ατράφαξυς, κωμ. όνομα φυτού, σε Αριστοφ.

ψευδ-αττικός, -ή, -όν, ψευδής αττικός, σε Λουκ.

ψευδ-αυτόμολος, ό, ή, ψευδής λιποτάκτης, αυτός που προσποιείται ότι λιποτακτεί, σε Ξεν.

ψευδ-ενέδρα, ή, ψευδής, προσποιητή ενέδρα, σε Ξεν.

ψευδέσσι ή **ψεύδεσσι**, Επικ. δοτ. πληθ., βλ. [ψευδής](#) **I. 2.**

ψευδ-ηγορέω, μέλ. -ήσω, μιλώ ψευδώς, ψεύδομαι, σε Αισχύλ.

ψευδ-ηγόρος, -ον (ἄγορεύω), αυτός που μιλάει ψευδώς, ψευδολόγος, ψεύτης, σε Ανθ.

ψευδη-λογέω, = *ψευδο-λογέω*, σε Λουκ.

ψευδήμων, -ον, ποιητ. αντί *ψευδής*, σε Ανθ.

ψευδής, -ές, γεν. -έος (*ψεύδομαι*)· **I. 1.** αυτός που δεν είναι αληθινός, αναληθής, ψεύτικος, Λατ. *mendax*, σε Ησίοδ. κ.λπ.· *ἐπὶ ψευδῇ ὁδὸν τρέπεσθαι*, καταφυγή σε ψέματα, σε Ηρόδ. **2.** λέγεται για ανθρώπους, ψευδόμενος, και ως ουσ., ψεύτης· *οὐ γὰρ ἐπὶ ψευδέσσι πατήρ Ζεὺς ἔσσειτ' ἄρωγός*, ο Δίας δεν θα βοηθήσει τους ψεύτες (ἄλλοι διαβάζουν «ἐπὶ ψεύδεσσι», από το *ψεῦδος*, δεν θα βοηθήσει στα ψέματα)· *ψευδής φαίνεσθαι*, αποκαλύπτομαι να λέω

ψέμματα, σε Θουκ. **3.** τὰ ψευδῆ, ψέματα, ψεύδη· ψευδῆ λέγειν, σε Αισχύλ., Αριστοφ. **Π.** Παθ., συκοφαντημένος, απατημένος, εψευσμένος, σε Ευρ. **ΙΙΙ.** επίρρ., ψευδῶς, στον ίδ., σε Θουκ.

ψεύδις, -ιος, ὁ, ἡ, ποιητ. αντί ψευδῆς, σε Πίνδ.

ψευδο-βοήθεια, ἡ, ψευδῆς, προσποιητή βοήθεια, σε Ξεν.

ψευδο-διδάσκαλος, ὁ, ψευδῆς διδάσκαλος, σε Κ.Δ.

ψευδο-κήρυξ, -ῦκος, ὁ, ψευδῆς ἡ κήρυκας που κομίζει ψεύτικες ειδήσεις, σε Σοφ.

ψευδο-κλητεία ἡ -ία, ἡ (κλητήρ), αγωγή εναντίον κάποιου, ο οποίος ψευδῶς υπέγραψε το όνομά του σαν μάρτυρας· γραφή ψευδοκλητείας, αγωγή για τέτοιου είδους ψεύτικη υπογραφή, σε Δημ.

ψευδο-κύων[ῦ], -κυνός, ὁ, ψευδῆς κυνικός φιλόσοφος, σε Πλούτ.

ψευδό-λιτρος, -ον, Αττ. αντί ψευδό-νιτρος· ψευδόλιτρος κονία, σαπουνι κατασκευασμένο από νοθευμένη σόδα, σε Αριστοφ.

ψευδο-λογέω, μέλ. -ήσω, μιλάω ψευδῶς, διαδίδω ψεύτικες ειδήσεις, σε Ισοκρ., Αισχίν.

ψευδο-λογία, ἡ, ψευδῆς λόγος, ψέμα, σε Ισοκρ., Δημ.

ψευδο-λόγος, -ον (λέγω), αυτός που μιλάει ψευδῶς, αυτός που λέει ψέμματα, ψεύτης, σε Αριστοφ., Ανθ.

ψεύδομαι, βλ. ψεύδω B.

ψευδό-μαντις, -εως, ὁ, ἡ, ψευτοπροφήτης, σε Ηρόδ., Τραγ.

ψευδο-μαρτυρέω, μέλ. -ήσω, είμαι ψευδῆς μάρτυρας, ψευδομάρτυρας, δίνω ψευδή μαρτυρία, ψευδορκώ, σε Πλάτ., Ξεν.

ψευδο-μαρτυρία, ἡ, ψευδῆς μαρτυρία, ψευδορκία, σε Δημ.· κυρίως, σε γεν.

πληθ., ψευδομαρτυριῶν δίκη, αγωγή για ψευδή μαρτυρία, σε Ισαίο κ.λπ.·

ψευδομαρτυριῶν ἐπισκῆπτεσθαι τινι, εγκαλῶ κάποιον για ψευδομαρτυρία, για ψευδορκία, σε Δημ.

ψευδο-μάρτυς, -ῦρος, ὁ, ψευδῆς μάρτυρας, ψεύδορκος, σε Πλάτ.

Ψευδο-νέρων, ὁ, ψευδῆς Νέρων, σε Λουκ.

ψευδό-νιτρος, -ον, βλ. ψευδό-λιτρος.

ψευδο-νύμφευτοςγάμος, ὁ (νυμφεύω), ψευδῆς, λευκός, νόθος γάμος, σε Ευρ.

ψευδο-πάρθενος, ἡ, αυτή που προσποιείται την παρθένα, ψευδῆς παρθένα, εταίρα, σε Ηρόδ.

ψευδ-όρκιος, -ον (ὄρκος), αυτός που ορκίζεται ψευδῶς, επίορκος, σε Ηρόδ.

ψεύδ-ορκος, -ον, = το προηγ., σε Ευρ.

ψεύδος, -εος, τό (ψεύδω)· I. ψεύδος, ψέμα, απάτη, σε Όμηρ. κ.λπ.· εἴ τε ψεύδος ὑπόσχεσις ἢ καὶ οὐχί, είτε η υπόσχεση είναι ψέμα είτε όχι, σε Ομήρ.

Ιλ. **Π.** πληθ., ψεύδεα, στίγματα πάνω στη μύτη, σε Θεόκρ.

ψευδο-στομέω, μέλ. -ήσω (στόμα), λέω ψέμματα, ψεύδομαι, σε Σοφ.

ψευδό-φημος, -ον (φήμη), αυτός που ανήκει σε ψευδή προφητεία, σε Σοφ.

Ψευδο-φίλιππος, ὁ, ψευδῆς Φίλιππος, σε Λουκ.

Ψευδό-χριστος, ὁ, ψευδῆς Χριστός, σε Κ.Δ.

ψεύδω (√ ΨΥΔ), μέλ. ψεύσω, αόρ. α' ἔψευσα — Παθ., μέλ. ψευσθήσομαι, αόρ. ἐψεύσθην, παρακ. ἔψευσμαι, γ' ενικ. προστ. ἐψεύσθω·

A. 1. εξαπατώ με ψέματα, ψευδολογώ, σε Σοφ. κ.λπ. — Παθ., εξαπατώμαι, απατώμαι, σε Αισχύλ. κ.λπ. **2.** ψεύδω τινά τινος, εξαπατώ, διαψεύδω τις ελπίδες, απογοητεύω κάποιον, στον ίδ., σε Σοφ.· επίσης, με γεν. πράγμ., ἐλπίδος ψεύδω τινά, σε Ξεν. — Παθ., εξαπατώμαι, απογοητεύομαι για κάτι, ψευσθῆναι ἐλπίδος γάμου, σε Ηρόδ.· δειπνῶ, σε Αριστοφ. **3.** Παθ., επίσης, εξαπατώμαι, πλανῶμαι σε ἢ σχετικά με κάποιο πράγμα, ἐψευσμένοι γνώμης,

αυτοί που σχημάτισαν εσφαλμένη γνώμη, σε Ηρόδ.· *ἐψευσμένοι τῆς τῶν Ἀθηναίων δυνάμεως*, εξαπατημένοι στη γνώμη τους για την αθηναϊκή δύναμη, σε Θουκ.· *ἐψεῦσθαι ἑαυτῶν*, αντίθ. προς το *εἰδέναι ἑαυτούς*, σε Ξεν.· επίσης, *ψευσθῆναι ἔν τινι*, σε Ηρόδ.· *περί τινος*, σε Ξεν.· επίσης, με αιτ., *αὐτοῦς (ὀπλίτας) ἐψευσμένη Ἑλλάς*, εξαπατημένη στις εκτιμήσεις της γι' αυτούς, σε Θουκ. **4.** λέγεται για ισχυρισμούς ή πληροφορίες, δεν είμαι αληθινός, είμαι ψευδής, *ἡ τρίτη τῶν ὁδῶν μάλιστα ἔψευσται*, ο τρίτος τρόπος της εξήγησης είναι ψευδέστατος, σε Ηρόδ. **II.** με αιτ. πράγμ., όπως το *ψευδοποιέω*, παρουσιάζω ένα πράγμα ως ψευδές, διαψεύδω, σε Σοφ. — Παθ., *ἡ ψευσθεῖσα ὑπόσχεσις*, η υπόσχεση που αναιρέθηκε, σε Θουκ. **B.** αρχ. και συνηθέστερο είναι το Αποθ. **ψεύδομαι**, Επικ. προστ. *ψεύδεο*, μέλ. *ψεύσομαι*, αόρ. *ἀ΄ ἐψευσάμην*, παρακ. *ἔψευσμαι*· **I. 1.** απόλ., ψεύδομαι, λέω ψέματα, συμπεριφέρομαι ψεύτικα, ψευδολογώ, σε Όμηρ. κ.λπ. **2.** με αιτ. πράγμ., λέω κάτι που δεν είναι αληθινό, είτε εκούσια είτε ακούσια, *ὅτι τοῦτο ψεύδομαι*, σε Πλάτ.· *ἅπερ αὐτὸν οὐ ψεύδομαι*, δεν λέω ψέματα σχετικά μ' αυτόν, σε Ανδοκ. **3.** είμαι ψεύτης, επίορκος ή ψευδομάρτυρας, σε Ησίοδ. **II.** όπως το Ενεργ. II, παραβαίνω, αθετώ, *ὄρκια ψεύσασθαι*, παραβαίνω, αθετώ τους όρκους μου, σε Ομήρ. Ιλ.· ομοίως, *ψεύδομαι γάμους*, σε Ευρ.· ομοίως στον Παθ. υπερσ., *ἔψευστο τὴν ζυμμαχίαν*, σε Θουκ.· *τὰ χρήματα ἐψευσμένοι ἦσαν*, αθέτησαν τον λόγο τους σχετικά με τα χρήματα, σε Ξεν. **III.** όπως το Ενεργ. I, εξαπατώ με ψέματα, απατώ, σε Αισχύλ., Ευρ.· *ψεύδομαί τινά τι*, εξαπατώ κάποιον σε κάτι, σε Σοφ., Ευρ.

ψευδ-ώνυμος, -ον (ὄνομα), αυτός που έχει ψεύτικο, πλαστό όνομα, ψευδώς ονομαζόμενος, σε Αισχύλ.· επίρρ. *-μως*, με ψεύτικο όνομα, στον ιδ.

ψευσί-στυξ, -ῦγος, ὅ, ἡ (στυγέω), αυτός που μισεί το ψέμα, σε Ανθ.

ψεύσμα, -ατος, τό (ψεύδω), ψέμα, αναλήθεια, σε Πλάτ.

ψευστέω, μέλ. *-ήσω*, είμαι ψεύτης, ψεύδομαι, εξαπατώ, σε Ομήρ. Ιλ.

ψεύστης, -ου, ὁ (ψεύδω)· **1.** ψεύτης, απατεώνας, σε Ομήρ. Ιλ. κ.λπ. **2.** ως επίθ., όπως το *ψευδής*, ψεύτικος, απατηλός, σε Πίνδ., Ανθ.

ψεφ-αυγής, -έξ, γεν. -έος (αὐγή), αυτός που έχει σκοτεινή λάμψη, δηλ. αυτός που φέγγει ζοφερά, σε Ευρ.

ψεφηνός, -ῆ, -όν, σκοτεινός, μαύρος, αμυδρός, λέγεται μεταφ. για άνθρωπο, σε Πίνδ.

ψέφος, -εος, τό, σκοτάδι, σε Αλκαίο.

ψη, I. γ' ενικ. του *ψάω*· **II. ψη** αντί *ἔψη*, γ' ενικ. παρατ.

ψηγμα, -ατος, τό (ψήγω), αυτό που τρίβεται ή τεμαχίζεται, ξύσμα, κομμάτι, μόριο, ρίνισμα, Λατ. *ramentum*, *ψηγμα* (με ή χωρίς τη γεν. *χρυσοῦ*), χρυσόσκονη, σε Ηρόδ.· *ψηγμα πυρωθέν*, δηλ. σκόνη και στάχτη, σε Αισχύλ.

ψήκτρα, ἡ (ψύχω), όργανο που χρησιμοποιείται από τους λουόμενους στα λουτρά, ξύστρα, όπως το *στλεγγίς*, σε Ευρ., Ανθ.

ψηλαι, απαρ. αορ. *ἀ΄* του *ψάλλω*.

ψηλαφάω, κυρίως στον ενεστ. (*ψάω*)· **I. 1.** ψηλαφίζω ή πασπατεύω σαν τυφλός άνθρωπος ή σαν να ήμουν στο σκοτάδι, *χερσὶ ψηλαφῶων* (Επικ. αντί *-άων*), λέγεται για τον τυφλό Κύκλωπα, σε Ομήρ. Οδ.· *ψηλαφῶντες ὥσπερ ἐν σκότει*, σε Πλάτ. **2.** με αιτ. πράγμ., ψηλαφίζω κάτι, αναζητώ τριγύρω κάτι, σε Αριστοφ., Κ.Δ. **II.** ψηλαφίζω (χωρίς την έννοια της αναζήτησης), αγγίζω, χαϊδεύω, θωπεύω, σε Ξεν., Κ.Δ.

ψηλάφημα, -ατος, τό, άγγιγμα, χάδι, ψηλάφηση, σε Ξεν.

ψήν, ὁ, γεν. *ψηνός*, μικρό έντομο που ζει μέσα στον καρπό του άγριου σύκου· καρπός του αρσενικού φοίνικα, σε Ηρόδ., Αριστοφ.

Ψηνίζω, μιμούμαι τους *Ψήνας*, όπως τιτλοφορούνταν μια κωμωδία του Μάγνητα, σε Αριστοφ.

ψηῖξις, -εως, ἡ (ψηῖχω), τρίψιμο, ξύσιμο με την ψήκτρα, σε Ξεν.

ψηῖρ, ὁ, γεν. *ψηρός*, Ιων. αντί *ψάρ*.

ψηῖττα, ἡ, είδος ψαριού που είναι πλατύ, όπως η γλώσσα ή ο ρόμβος, Λατ. rhombus, σε Πλάτ. κ.λπ.

ψηττό-ποδες, οἱ (πούς), αυτοί που έχουν πόδια σε σχήμα *ψηττης*, όνομα φανταστικού λαού, σε Λουκ.

ψηφιδο-φόρος, -ον (φέρω), = *ψηφοφόρος*, σε Ηρόδ.

ψηφίζω, μέλ. Αττ. -*ιῶ*, αόρ. *ἀ' ἐψηφισα*, παρακ. *ἐψηφικα*· **I.** μετρώ ή λογαριάζω, αριθμώ κυρίως με πετραδάκια (*ψηφους*, πρβλ. Λατ. calculare από calculus), σε Ανθ. **II. 1.** συχνότερα ως αποθ., **ψηφίζομαι**, μέλ. Αττ.

ψηφιοῦμαι, αόρ. *ἀ' ἐψηφισάμην*, παρακ. *ἐψηφισμαι*· δίνω την ψήφο μου σε κάποιον με πετραδάκι, το οποίο έχω ρίξει μέσα σε κάλπη· *ἀπόλ.*, *ψηφίζεσθαι ἐς ὑδρίαν*, σε Ξεν.· γενικώς, *ψηφίζω*, *ψηφοφορώ*, σε Ηρόδ.· *ψηφίζεσθαι τι*, υπερψηφίζω κάποιον, σε Δημ. **2.** με αιτ. πράγμ., *ψηφίζω* υπέρ, επιδοκιμάζω μέσω της ψήφου μου, αποφασίζω με ψηφοφορία, *πόλεμον*, σε Θουκ.·

ψηφίζομαι παρασκευήν, στον ιδ. κ.λπ. **3.** με απαρ., *ψηφίζω*, δίνω την ψήφο μου, αποφασίζω να κάνω κάτι, σε Ηρόδ., Αισχύλ. κ.λπ.· με αιτ. και απαρ., αποφασίζω να..., *ψηφίζομαι τὰς σπονδὰς λελύσθαι*, σε Θουκ. **4.** *ψηφίζομαι περί, ὑπέρ τινος*, σε Πλάτ., Αισχίν. **II.** Ενεργ., με την ίδια σημασία όπως το Μέσ., μόνο στο Σοφ., Αίας 449 (*δίκην ἐψηφισαν*), καθώς και σε μεταγεν.

συγγραφείς· αλλά, Παθ. αόρ. *ἀ' ψηφισθῆναι* χρησιμοποιείται με Παθ. σημασία, αποφασίζομαι με ψηφοφορία, σε Θουκ., Ξεν. κ.λπ.· ομοίως, *μτχ.* παρακ. *ἐψηφισμένοι θανεῖν*, καταδικασμένοι δια ψηφοφορίας σε θάνατο, σε Ευρ.

ψηφίς, -ίδος, ἡ, υποκορ. του *ψηφος*· **1.** μικρή ψήφος, λιθαράκι, σε Ομήρ. Ιλ., σε Λουκ. **2.** πετραδάκι που χρησιμοποιούνταν στην αρίθμηση, σε Ανθ.

ψηφισμα, -ατος, τό (ψηφίζομαι), πρόταση που λαμβάνεται από ψηφοφορία και που επικυρώνεται δια της πλειονότητας των ψήφων· ιδίως στην Αθήνα, πρόταση, μέτρο που επικυρώνονταν και νομιμοποιούνταν στην εκκλησία του δήμου (*ἐκκλησία*), θέσπισμα, δόγμα, σε Αριστοφ.· *τὸ Μεγαρέων ψηφισμα*, το ψήφισμα που αφορούσε τους Μεγαρείς, σε Θουκ.· ομοίως, *τὸ περί Μεγαρέων ψηφισμα*, στον ιδ.· *ψηφισμα γράφειν*, εισάγω πρόταση προς επικύρωση, σε Αριστοφ., Δημ.· *ψηφισμα ἐπιψηφίζειν*, λέγεται για τους προέδρους, το θέτω σε ψηφοφορία, σε Αισχίν.· *ψηφισμα νικᾶν*, επιτυγχάνω την επιψήφιση του ψηφίσματος, στον ιδ.· *ψηφισμα καθαιρεῖν*, ακυρώνω, καταργώ το ψήφισμα, Λατ. abrogare, σε Θουκ.

ψηφισμᾶτο-πώλης, -ου, ὁ, αυτός που εμπορεύεται τη γραφή ψηφισμάτων, σε Αριστοφ.

ψηφισμᾶτ-ώδης, -ες, λέγεται για αυτόν που έχει τη μορφή ψηφίσματος, σε Αριστ.

ψηφο-ποιός, -όν (ψηφος II, ποιέω), αυτός που κατασκευάζει ψηφίδες, εκλογομάγειρας, σε Σοφ.

ψηφος, Δωρ. ψᾶφος, ἡ (ψάω)· **I.** μικρή πέτρα, πετραδάκι λείο και στρογγυλό, όπως αυτά που βρίσκονται στις κοίτες των ποταμών ή στην ακτή της θάλασσας, χαλίκι, βότσαλο, Λατ. calculus, σε Πίνδ., Ηρόδ. **II. 1.** πετραδάκι που το χρησιμοποιούσαν για την αρίθμηση, μετρητής, *ψηφοῖς λογίζεσθαι*, υπολογίζω χρησιμοποιώντας πετραδάκια, σε Ηρόδ.· υπολογίζω τέλεια ή με ακρίβεια, σε Αριστοφ.· *ἐν ψήφῳ λέγειν*, σε Αισχύλ.· στον πληθ.,

υπολογισμοί, λογαριασμοί, *καθαραί ψῆφοι*, εκεί όπου υπάρχει ακριβής εξίσωση, σε Δημ. **2.** πετραδάκι που το χρησιμοποιούσαν στο παιχνίδι των πεσσών, σε Πλάτ. **3. α)** πετραδάκι που το χρησιμοποιούσαν για ψηφοφορία, το οποίο το έριχναν μέσα στην κάλπη (*ύδρία*), σε Ηρόδ., Αττ.· *ψῆφον φέρειν*, δίδω την ψήφο μου σε κάποιον, Λατ. *suffragium ferre*, σε Αισχύλ. κ.λπ.· ομοίως, *ψῆφοντίθεσθαι*, σε Ηρόδ.· *ψήφω κρίνειν, διακρίνειν*, αποφασίζω με ψήφο, σε Θουκ. κ.λπ.· με περιληπτική σημασία, *ψῆφος γίνεται περί τινος*, γίνεται ψηφοφορία για κάτι, σε Αντιφ.· *ή σώζουσα, ή καθαιρουσα ψῆφος*, ψήφος αθωωτική ή καταδικαστική, σε Λυσ., Δημ.· *τήν ψῆφον ἐπάγειν*, προτείνω ψηφοφορία, λέγεται για τον προεδρεύοντα, όπως το *ἐπιψηφίζειν*, σε Θουκ. **β)** αυτό που αποφασίζεται με ψηφοφορία, *ψῆφος καταγνώσεως*, καταδικαστική απόφαση, σε Θουκ.· *ψῆφος περί φυγῆς*, ψήφος για εξορία, σε Ξεν. **γ)** κάθε είδους απόφαση ή δόγμα, π.χ. ενός βασιλιά ή μονάρχη, σε Σοφ.· *λιθίνα ψᾶφος*, δόγμα γραμμένο πάνω σε πέτρα, σε Πίνδ.· *διδοῖ ψᾶφον παρ' αὐτᾶς*, (η δρυς) δίνει ψήφο, βγάζει δικαστική απόφαση γι' αυτήν την ίδια, στον ίδ.· **δ)** *ψῆφος Ἀθηνᾶς*, *Calculus Minervae*, παροιμ. φράση που χρησιμοποιούνταν για να δηλώσει αθώωση· η ψηφοφορία δια ψήφου (*ψῆφος*) πρέπει να διακρίνεται από την ψηφοφορία δια *κυάμου*, κλήρου· ο πρώτος τύπος ψηφοφορίας χρησιμοποιούνταν στις δικαστικές δοκιμασίες (στα δικαστήρια), ενώ ο δεύτερος στην εκλογή αρχών· **4.** το μέρος όπου γίνεται η ψηφοφορία (όπως το *πεσσοί*, δηλώνει το μέρος όπου παιζόταν το ομώνυμο παιχνίδι), σε Ευρ.

ψηφοφορέω, μέλ. -*ήσω*, δίνω την ψήφο μου, ψηφίζω, σε Λουκ.

ψηφοφορία, **ή**, ψηφοφορία με ψήφο, σε Αριστ.· γενικά, ψηφοφορία, σε Πλούτ.

ψηφο-φόρος, -ον (φέρω), αυτός που δίνει την ψήφο του.

ψήχω, μέλ. *ψήζω (ψάω)*· **I.** τρίβω, ξυστρίζω άλογο, σε Ξεν.· θωπεύω, χτυπώ ελαφρώς, Λατ. *mulcere*, σε Ευρ. **II.** τρίβω, φθείρω, σε Ανθ.

ψιᾶθος ή ψίεθος, ή, σωρός από βούρλα, σε Αριστοφ.· Δωρ. αιτ. πληθ. *ψιάθως*, στον ίδ. (άγν. προέλ.).

ψιάς, -άδος, ή, = *ψακάς*, ψιγάλα, ρανίδα, σταγόνα, σε Ομήρ. Ιλ.

ψίζω, Παθ. παρακ. *ἔψισμαι* ταΐζω, — Παθ., τρέφομαι, μασώ, σε Ανθ.

ψιθύριζω, Δωρ. -**ισδω**, μέλ. Αττ. -*ιῶ (ψιθυρος)*, ψιθυρίζω, μιλώ στο αυτί, σε Πλάτ., Θεόκρ.· μεταφ., λέγεται για μικρό θόρυβο που προκαλείται από την κίνηση των κλαδιών των δέντρων που σείονται από τον άνεμο, *ὅταν πλάτανος πτελέα ψιθυρίζῃ*, όταν ο πλάτανος ψιθυρίζει στη φτελιά, σε Αριστοφ.

ψιθύρισμα, -ατος, τό, ψιθύρισμα, σε Ανθ.· λέγεται για δέντρα που κουνιούνται από ελαφρύ άνεμο, σε Θεόκρ.

ψιθύρισμός, ό, ψιθύρισμα, σε Λουκ.· συκοφαντία, σε Κ.Δ.

ψιθύριστής, -οῦ, ό, αυτός που ψιθυρίζει, συκοφάντης, σε Κ.Δ.

ψιθύρος, [ι], -ον, I. ως επίθ., ψιθυριστικός, συκοφαντικός, σε Σοφ. **II. 1.** ως ουσ., *ψιθυρος, ό*, = *ψιθυριστής*, αυτός που ψιθυρίζει, συκοφάντης, σε Πίνδ. **2.** σούσουρο, λέγεται για πουλιά, σε Ανθ. (πιθ. ηχομιμ. λέξη).

ψιλικός, -ή, -όν, αυτός που ανήκει ή προορίζεται για ελαφρώς οπλισμένο στρατιώτη (*ψιλός*)· *τὰ ψιλικά* = *οί ψιλοί*, οι ελαφρώς οπλισμένες ομάδες στρατιωτών, σε Λουκ.

ψίλο-μετρία, ή, ηρωική ή επική ποίηση που δεν συνοδεύεται από μουσική (βλ. [ψιλός](#) IV. 2), σε Αριστ.

ψιλός, -ή, -όν, γυμνός· **I.** λέγεται για άδενδρη γη, *ψιλή ἄροσις*, ακαλλιέργητη γή, σε Ομήρ. Ιλ.· *πεδίον μέγα τε καί ψιλόν*, σε Ηρόδ.· με γεν., *γῇ ψιλή*

δενδρέων, γη γυμνή από δέντρα, στον ιδ.· *ψιλὴ γεωργία*, καλλιέργεια της γης για παραγωγή σιταριού, αντίθ. προς το *γεωργία πεφυτευμένη* (δηλ. καλλιέργεια για αμπέλια και ελιές), σε Αριστ. **II. 1.** λέγεται για ζώα, ζώο γυμνό από «τρίχωμα» ή φτερά, γυμνό, λείο, άτριχο δέρμα, σε Ομήρ. Οδ.· *ἴβις ψιλὴν κεφαλὴν*, χωρίς φτερά στο κεφάλι, φαλακρά, σε Ηρόδ. **2. α)** γενικά, γυμνός, ακάλυπτος, *ψιλὸν ὡς ὄρᾱ νέκυν*, σε Σοφ.· με γεν., γυμνός από..., στερημένος από, *ψιλὴ σώματος οὕσα (ἢ ψυχῇ)*, σε Πλάτ. **β)** γυμνός, στερημένος από προσαρτήματα, *ψιλὴ τρόπις*, γυμνή καρίνα, με τις σανίδες βγαλμένες από αυτήν, σε Ομήρ. Οδ.· *ψ.θρίδαζ*, μαρουλί με κομμένα τα πλάγια φύλλα του, σε Ηρόδ.· *ψιλαὶ μάχαιραι*, μόνο μαχαίρια χωρίς άλλα όπλα, σε Ξεν. **III. οἱ ψιλοὶ** (ενν. τῶν ὀπλων), στρατιώτες χωρίς βαρὺ οπλισμό, ελαφρώς οπλισμένες ομάδες στρατιωτῶν, ὅπως οι τοξότες και οι σφενδονήτες, αντίθ. προς το *ὀπλῖται*, σε Ηρόδ., Θουκ. κ.λπ.· *τὸ ψιλόν*, αντίθ. προς *τὸ ὀπλιτικόν*, σε Ξεν.· *ψιλὴν ἔχων τὴν κεφαλὴν*, ἔχοντας γυμνό το κεφάλι, χωρίς κράνος ή περικεφαλαία, στον ιδ. **IV. 1.** *ψιλὸς λόγος*, γυμνός λόγος, δηλ. πεζός λόγος, αντίθ. προς την ποίηση που περιβάλλεται από μέτρο, σε Πλάτ.· επίσης, *ψιλὸς λόγος*, απλός λόγος, απλός ισχυρισμός που δεν στηρίζεται σε αποδείξεις, σε Δημ. **2.** *ψιλήποίησις*, απλή ποίηση, χωρίς μουσική, δηλ. επική ποίηση, αντίθ. προς τη λυρική, σε Πλάτ.· αλλά, *ψιλή μουσική*, μουσική με όργανα, χωρίς να συνοδεύεται από ωδή, σε Αριστ. **3.** ο Οιδίποδας φαίνεται να αποκαλούσε την Αντιγόνη *ψιλὸν ὄμμα*, καθώς ήταν το μόνο μάτι (δηλ. ο μόνος άνθρωπος) που του είχε απομείνει, σε Σοφ. **V.** *ἐπίρρ. ψιλῶς*, απλώς, μόνο, σε Πλούτ. **ψιλότης, -ητος, ή, 1.** γύμνια, λέγεται για πεδιάδα, σε Πλούτ. **2.** φαλακρότητα, στον ιδ.

ψιλόω, μέλ. -*ώσω* (ψιλός)· **I.** απογυμνώνω, αποτριχώνω, λέγεται για μαλλιά, σε Ηρόδ. — Παθ., γίνομαι φαλακρός, σε Ησίοδ.· γενικά, αφήνομαι γυμνός, σε Ξεν. **II. 1.** με γεν., απογυμνώνω από κάτι, αποστερώ, σε Ηρόδ. **2.** γενικά, αφήνω κάποιον γυμνό, άοπλο ή ανυπεράσπιστο, σε Θουκ. **III.** Παθ., επίσης, λέγεται για πράγματα, αφαιρούμαι, αποσπώμαι, *τὰ κρέα ἐψιλωμένα τῶν ὀστέων*, σε Ηρόδ.

ψιμύθιον ή ψιμμύθιον, Αιολ. **ψημύθιον**, (**καιψιμίθιονκαιψιμιμίθιον**), **τό (ψίμυθος)**, λευκός μόλυβδος, που τον χρησιμοποιούσαν για να λευκαίνουν τα πρόσωπα, σε Αριστοφ., Ξεν.

ψιμυθιόω, μέλ. -*ώσω*, ζωγραφίζω, αλείφω, «φτιασιδώνω», μακιγιάρω με λευκό μόλυβδο, *τὸ πρόσωπον*, σε Πλούτ. — Παθ., απαρ. παρακ.

ἐψιμυθιῶσθαι, σε Λυσ.

ψιμύθος[ι], **ό**, ριζικός τύπος του *ψιμύθιον*, σε Ανθ. (πιθ. ξένη λέξη).

ψίν, Δωρ. αντί *σφίν*, δοτ. του *σφεῖς*.

ψίξ, ή, γεν. *ψῖχός*, **ό, ή**, κομματάκι ψωμιού, ψίχουλο, ψίχα.

ψιττάκός, ό, παπαγάλος, σε Πλούτ.· επίσης, **ψιττάκη, ή**, σε Αριστ. (πιθ. ξένη λέξη).

ψῖχ-άρπαξ, -ἄγος, ό (ψίξ), αυτός που αρπάζει ψύχουλα, όνομα ποντικού, σε Βατραχομ.

ψῖχίον, τό, υποκορ. του *ψίξ*, ψίχουλο, σε Κ.Δ.

ψογερός, -ά, -όν, αυτός που του αρέσει να κατηγορεί, επικριτικός, φιλοκατήγορος, σε Πίνδ.

ψόγιος, -α, -ον, αυτός που του αρέσει να κατηγορεί, ο επικριτικός, σε Πίνδ.

ψόγος, ό (ψέγω)· **I.** αξιόμεμπτο σφάλμα, ελάττωμα, ψεγάδι, σε Σίμων. **II.** κατηγορία, επίκριση, μομφή, αποδοκιμασία, σε Πίνδ., Τραγ., κ.λπ.· *ψόγοντινι ἐπενεγκεῖν*, σε Θουκ.

ψολόεις, -εσσα, -εν (ψόλος), καπνισμένος, καπνώδης, αιθαλώδης· ως επίθ. του *κεραυνοῦ*, καπνώδης, ωχρός, ωχρόμαυρος, σε Ομήρ. Οδ.

ψολο-κουμία, ἥ, «καπνισμένη» (δηλ. άδεια) κουβέντα, μεγαληγορία, μεγαλαυχία, σε Αριστοφ.

ψόλος, ό, αιθάλη, καπνιά, καπνός, σε Αισχύλ.

ψοφέω, μέλ. -ήσω, παρακ. *ἐψόφηκα* (ψόφος)· **I.** βγάζω άναρθρο ήχο, ηχώ, κάνω φασαρία, σε Ευρ.· *ψοφεῖ λάλον τι*, η φλυαρία ηχεί σαν σπασμένο αγγείο, σε Αριστοφ.· *ὥσπερ κύμβαλον ψοφεῖν*, σε Ξεν. **II.** με αιτ., *ψοφεῖν τὰς θύρας*, χτυπώ την πόρτα από μέσα για να δείξω ότι κάποιος πρόκειται να βγει έξω, σε Μένανδρ.· επίσης, λέγεται για την ίδια την πόρτα (αμτβ.), *εἰ αἱ θύραι νύκτωρ ψοφοῖεν*, δηλ. αν ακουστεί ότι ανοίγουν, σε Λυσ.

ψοφο-δεής, -ές, γεν. -έος (δέος), αυτός που τρομάζει σε κάθε θόρυβο, ντροπαλός, δειλός, φοβητσιάρης, σε Πλάτ.· *τὸ ψοφοδεές*, δειλία, σε Πλούτ.

ψοφο-μήδης, -ες, γεν. -εος (μήδομαι), αυτός που αγαπά το θόρυβο, θορυβώδης, επίθ. του Βάκχου, σε Ανθ.

ψόφος, ό, **1.** κάθε άναρθρος ήχος, κρότος, θόρυβος, σε Όμηρ., Ευρ. κ.λπ.· λέγεται για μουσικά όργανα, *ψόφος λωτοῦ, κιθάρας*, σε Ευρ. **2.** απλός ήχος, κενός ήχος ή θόρυβος, σε Σοφ., Ευρ.· *ψόφου πλέως*, λέγεται για τον Αισχύλο, σε Αριστοφ.

ψοφ-ώδης, -ες (εἶδος), θορυβώδης, βροντώδης, σε Αισχύλ.

ψύγηται, απαρ. αορ. β' του *ψύχω*, Παθ. μέλ. β' **ψύγήσομαι**.

ψυδνός, -ή, -όν ή ψυδρός, -ά, -όν (ψεύδομαι), ψεύτικος, σε Θεόγν.

ψύθος[υ], -εος, τό, ποιητ. τύπος ισοδ. του *ψεῦδος*, ψέμα, αναλήθεια, συκοφαντία, διαβολή, σε Αισχύλ.

ψυκτήρ, -ῆρος, ό (ψύχω), ψύκτης κρασιού, αγγείο που χωρούσε από 2 έως 6 *μετρητάς*, σε Πλάτ.

ψύλλα, -ης, ἥ, ψύλλος, Λατ. *pulex*, σε Αριστοφ., Ξεν.

ψυλλο-τοξότης, -ου, ό, αυτός που τοξεύει καβάλα σε ψύλλους, κωμ. λέξη στον Λουκ., όπως το *ίππο-τοξότης*.

ψῦξαι, απαρ. αορ. α' του *ψύχω*.

ψυχᾶγωγέω, μέλ. -ήσω (*ψυχαγωγός*)· **I.** οδηγώ τις ψυχές των νεκρών στον Κάτω Κόσμος, λέγεται για τον Ερμή, σε Λουκ. **II.** μεταφ., έλκω τις ψυχές των ζωντανών, θέλγω, προσελκύω, σαγηνεύω, σε Ξεν. κ.λπ.· με αρνητική σημασία, παραπλανώ, εξαπατά, σε Ισοκρ.

ψυχᾶγωγία, ἥ, ανάκληση των ψυχών των νεκρών· μεταφ., η πειθώ, με την έννοια της προσέλευσης των ψυχών των ζωντανών, σε Πλάτ.

ψυχᾶγωγικός, -ή, -όν, ελκυστικός, πειστικός, θελκτικός, σε Πλάτ.

ψυχ-ᾶγωγός, -όν, I. αυτός που οδηγεί τις ψυχές στον Κάτω Κόσμος, λέγεται για τον Ερμή· **II.** αυτός που ανακαλεί τις ψυχές των νεκρών, αυτός που ανακαλεί τους νεκρούς, που προκαλεί την εμφάνισή τους, σε Αισχύλ.· ως ουσ., ο νεκρομάντης, σε Ευρ.

ψυχ-ᾰπάτης[ᾰ], -ου, ό, αυτός που εξαπατά την ψυχή, σε Ανθ.

ψυχάριον[ᾰ], τό, υποκορ. του *ψυχή*, σε Πλάτ.

ψυχρινός, -ή, -όν (ψύχω), δροσιστικός, δροσερός, αναψυκτικός, σε Ξεν.

ψυχή, ἥ (ψύχω) I. 1. πνοή, Λατ. *anima*, ιδίως ως σημείο ζωής, ζωή, πνεύμα, σε Όμηρ. κ.λπ.· *ψυχή τε μένος τε ψυχή τε καὶ αἰών*, *ψυχή καὶ θυμός*, σε Όμηρ.· *τὸν δ' ἔλιπε ψυχή*, λέγεται για κάποιον που λιποθυμά, σε Ομήρ. Ιλ.·

ψυχὴν παρθέμενος, παρακινδυνεύοντας ή ρισκάροντας τη ζωή του, σε Ομήρ.

Οδ.· *ἐμὴν ψυχὴν παραβαλλόμενος*, σε Ομήρ. Ιλ.· *περὶ ψυχῆς*, για τη ζωή κάποιου, δηλ. για τη σωτηρία του, σε Ομήρ. Οδ.· *μάχεσθαι, θέειν περὶ ψυχῆς*,

σε Όμηρ.· *τρέχειν περὶ ψυχῆς*, σε Ηρόδ.· *ὁ περὶ τῆς ψυχῆς ἀγών*, αγώνας ζωής και θανάτου, σε Σοφ.· *ποινήν τῆς Αἰσώπου ψυχῆς ἀνελέσθαι*, παίρνω εκδίκηση για τη ζωή του Αισώπου, σε Ηρόδ.· *ψυχὴν ἀφιέναι*, σε Ευρ. **2.** μεταφ., λέγεται για προσφιλή πράγματα, όπως η ζωή, *χρήματα γὰρ ψυχὴ πέλεται βροτοῖσι*, σε Ησίοδ.· *πᾶσι δ' ἀνθρώποις ψυχὴ τέκν'* (έστί), σε Ευρ. **II. 1.** ψυχή του νεκρού, πνεύμα, φάντασμα, σε Όμηρ. **2.** ψυχή ή πνεύμα ανθρώπου, Λατ. anima, αντίθ. προς το σῶμα, σε Πλάτ., Ξεν.· *ψυχὴ τινος*, περίφραση για τον ίδιο τον άνθρωπο, σε Σοφ.· επίσης, *ψυχαί*, ψυχές, = *ἄνθρωποι*, σε Αισχύλ., Αριστοφ.· ως προσφώνηση, *ὦ μελέα ψυχῇ*, σε Σοφ.· *ὦ ἀγαθὴ καὶ πιστὴ ψυχῇ*, σε Ξεν.· *πᾶσα ψυχὴ ὑποτασσέσθω*, ας αφήσουμε κάθε ψυχή να υποταχθεί, σε Κ.Δ. **3.** ψυχή (ως έδρα της θέλησης, των επιθυμιών, των παθών), καρδιά, *ψυχὴν ἄριστε*, σε Αριστοφ.· *ἐκ τῆς ψυχῆς*, ολόψυχα, από καρδιάς, σε Ξεν. **4.** σαρκική επιθυμία, όρεξη, ορμή, *δοῦναί τι τῇ ψυχῇ*, όπως το Λατ. indulgere animo, σε Αισχύλ. **III.** ψυχή ως όργανο του νου, μυαλό, διάνοια, κρίση, λόγος, *ψυχὴν οὐκ ἄκρος*, σε Ηρόδ.

ψυχῆϊος, -η, -ον (ψυχή), έμψυχος, ζωντανός, ζων, σε Πυθαγ. παρά Λουκ.

ψυχίδιον, τό, υποκορ. του ψυχῇ, Λατ. animula, σε Λουκ.

ψυχικός, -ή, -όν (ψυχή)· **1.** αυτός που ανήκει στην ψυχή ή στη ζωή, πνευματικός, αντίθ. προς το *σωματικός*, σε Αριστ., Ανθ. **2.** αυτός που σχετίζεται με την υλική ζωή μόνο, ζωικός, *ὁ ψυχικὸς ἄνθρωπος*, ο φυσικός άνθρωπος, αντίθ. προς το *ὁ πνευματικὸς ἄνθρωπος*, σε Κ.Δ.

ψυχο-δαΐκτης, -οῦ, ὁ, αυτός που καταστρέφει ή σκοτώνει την ψυχή, σε Ανθ.

ψυχο-δοτήρ, -ῆρος, ὁ, αυτός που δίνει ζωή, ζωογόνος, σε Ανθ.

ψυχο-λίπης, -ές (λείπω), αυτός που δεν έχει ζωή, ξεψυχισμένος, σε Ανθ.

ψυχο-μάχew, μέλ. -ήσω (μάχομαι), μάχομαι μέχρις εσχάτων, μάχομαι απεγνωσμένα, σε Πολύβ.

ψυχο-μάχια, ή, μάχη που δίνεται με απόγνωση, σε Πολύβ.

ψυχο-πλάνης, -ές, αυτός που εξαπατά την ψυχή, σε Ανθ.

ψυχο-πομπός, -όν, αυτός που συνοδεύει ή οδηγεί τις ψυχές στον Άδη, λέγεται για τον Χάροντα, σε Ευρ.

ψυχορ-ράγew, μέλ. -ήσω, ψυχομαχώ, χαροπαλεύw, δηλ. βρίσκομαι στην έσχατη αγωνία - αναπνοή (προ του θανάτου), Λατ. animam agere, σε Ευρ.

ψυχορ-ρᾶγής, -ές, γεν. -έος (ρήγνυμι), αυτός που ψυχορραγεί, που ψυχομαχεί· απ' όπου, πνέw τα λoίσθια, σε Ευρ.

ψύχος, -εος, τό (ψύχω)· **1.** κρύο, ψύχρα, *ἐν ψύχει*, τον χειμώνα, σε Σοφ.· *ἐν τῷ ψύχει καθηῦδον*, μέσα στο κρύο, σε Πλάτ.· πληθ., *ψύχεια*, Αττ. *ψύχη*, Λατ. frigora, παγετός, ψυχρή κατάσταση της ατμόσφαιρας, κρύος καιρός, ψύχρα, σε Ηρόδ., Ξεν. **2.** ψύχρα, δροσιά, *ψύχεος ἱμείρων*, σε Ομήρ. Οδ.· μεταφ., *ψύχος ἐν δόμοις πέλει*, σε Αισχύλ.

ψυχοσ-σός, -ον, αυτός που σώζει την ψυχή, σε Ανθ.

ψυχο-τᾶκής, -ές (τήκω), αυτός που λιώνει την ψυχή, σε Ανθ.

ψύχω, μέλ. -ώσω (ψυχή), δίνw ψυχή ή ζωή σε κάτι, καθιστώ κάτι έμψυχο, *τίς λίθον ἐψύχωσε;*, σε Ανθ.

ψυχρο-δόχος, -ον (δέχομαι), αυτός που δέχεται το κρύο, *οἶκος ψυχροδόχος*, δωμάτιο ψυχρολουσίας, σε Λουκ.

ψυχρο-λογew, μέλ. -ήσω, χρησιμοποιώ ψυχρές φράσεις, σε Λουκ.

ψυχρο-λογία, ή, ψυχρή φρασεολογία, μεγαλαυχία, σε Λουκ.

ψυχρο-λόγος, -ον (λέγω), αυτός που χρησιμοποιεί ψυχρές φράσεις.

ψυχρόομαι, Παθ., γίνoμαι ψυχρός ή δροσερός, κρυώνw ή δροσίζομαι, σε Ανθ.

ψυχρός, -ά, -όν (ψύχω)· I. κρύος, σε Ομήρ. Ιλ.· *ψυχρὸς χαλκός* (ὅπως λέμε «ψυχρὸς σίδηρος»), στο ιδ.· λέγεται για το νερό, *ψυχρὸν ὕδωρ*, σε Ομήρ. Οδ., Θουκ.· και *ψυχρὸν* μόνο του (χωρίς το ὕδωρ), *ψυχρῷ λοῦνται*, σε Ηρόδ.· λέγεται για νεκρούς, *νέκυς*, σε Σοφ.· επίσης, *τὸ ψυχρὸν*, = *τὸ ψύχος*, το κρύο, στο ιδ.· συγκρ. -ότερος, σε Ηρόδ., Πλάτ. **II.** μεταφ., ψυχρός, Λατ. *frigidus*. **1.** λέγεται για πράγματα και γεγονότα, ψυχρός, μάταιος· *ψυχρὰ ἐπικουρίη*, σε Ηρόδ.· *ἐπαρθεὶς ψυχρῇ νίκῃ*, στον ιδ.· *ψυχρὸν παραγκάλισμα*, σε Σοφ.· *ψυχρὰ τέρψις, ἐλπίς*, σε Ευρ. **2.** επίσης, λέγεται για ανθρώπους, ψυχρός στην καρδιά, άκαρδος, αναίσθητος, άπονος, σε Πλάτ., Ξεν. **3.** λέγεται για υπερβολικές φράσεις, ψυχρός, υπερβολικός, σε Πλάτ., Δημ.

ψυχρότης, -ητος, ή, I. ψυχρότητα, κρύο, σε Πλάτ. **II.** μεταφ., λέγεται για ανθρώπους, ψυχρότητα στην καρδιά, έλλειψη θερμών αισθημάτων, σε Δημ.· νοθρότητα, αδράνεια, σε Πλούτ.

ψύχω[ν], μέλ. ψύζω, αόρ. α' ἔψυξα, Παθ. μέλ. α' ψυχθήσομαι, αόρ. β' ψυγήσομαι, Παθ. αόρ. α' ἐψύχθην, β' ἐψύχην [ῶ], παρακ. ἔψυγμαi· I. πνέω, φυσώ, ἦκα μάλα ψύξασα, σε Ομήρ. Ιλ. **II.** συνήθως, κάνω κάτι ψυχρό, δροσίζω, αναψύχω κάτι, σε Ηρόδ., Αριστοφ. κ.λπ. **III.** στεγνώνω, κάνω κάτι ξηρό — Παθ., σε Ξεν.

ψωλός, ό, αυτός που έχει κάνει περιτομή, λάγνος, αυτός που έχει τη βάλανο του αιδοίου γυμνή, σε Αριστοφ.

ψωμίζω, μέλ. Αττ. -ιῶ, I. τρέφω με ψίχουλα ή ταΐζω με μικρές μπουκιές, σε Αριστοφ. — Παθ., *οἷςψωμίζεται*, με τί ψίχουλα τρέφεται, στον ιδ. **II.** ασχολούμαι με τη σίτητη άλλων,, σε Κ.Δ.

ψωμίον, τό, υποκορ. του *ψωμός*, σε Κ.Δ.

ψωμίσμα, -ατος, τό, = *ψωμός*, κομμάτι ψωμιού, μπουκιά, σε Αριστ., Πλούτ.

ψωμός, -οῦ, ό (ψάω), μπουκιά, κομμάτι ψωμιού, τεμάχιο τροφής, *ψωμοϊάνδρoμeoi*, κομμάτια από ανθρώπινη σάρκα, το του Βιργ., *sanies ac frusta*, σε Ομήρ. Οδ.· επίσης, στον Ξεν.

ψώρα, Iων. ψώρη, ή (ψάω), η ψώρα ως νόσημα της επιδερμίδας, Λατ. *scabies, impetigo, psora*, σε Ηρόδ., Πλάτ.

ψωρᾶλέος, -α, -ον, ψωριάρης, ψωριασμένος, σε Ξεν.

ψωράω ή ψωριάω, έχω, πάσχω από ψώρα, σε Πλάτ.

ψώχω (ψάω), τρίβω, *ψώχω τὰς στάχνας*, σε Κ.Δ.